

FAOL O'QITISH TEXNOLOGIYALARINING SHAXS IJTIMOIIY TAJRIBASINI RIVOJLANTIRISHDAGI PEDAGOGIK AHAMIYATI

Buxoro Osiyo Xalqaro universiteti 1-kurs magistranti

Baymenova Muqaddas Ibragimkulova

e-mail: mukaddas7007@gmail.com

+99893-119-70-07

Annotatsiya: Mazkur ilmiy maqolada ta'lim jarayonida faol o'qitish texnologiyalarining shaxs ijtimoiy tajribasini rivojlantirishdagi pedagogik ahamiyati IMRAD modeli asosida tahlil qilingan. Tadqiqotda faol o'qitish texnologiyalarining nazariy asoslari, ularning ijtimoiy kompetensiyalarni shakllantirishdagi o'rni va ta'lim jarayoniga ta'siri o'rganildi. Metodologik qismda kuzatuv, so'rovnoma va pedagogik tajriba-sinov usullaridan foydalanildi. Tadqiqot natijalari faol o'qitish texnologiyalaridan foydalanish o'quvchilarning muloqot, hamkorlik, ijtimoiy faollik va mas'uliyat ko'nikmalarini sezilarli darajada rivojlantirishini ko'rsatdi. Maqola xulosalarida faol o'qitish texnologiyalarini ta'lim tizimiga keng joriy etish zarurligi asoslab berilgan.

Kalit so'zlar: faol o'qitish texnologiyalari, ijtimoiy tajriba, shaxs, pedagogik jarayon, ijtimoiy kompetensiya, interaktiv ta'lim.

Annotation: This scientific article analyzes the pedagogical significance of active teaching technologies in developing an individual's social experience based on the IMRAD model. The study examines the theoretical foundations of active teaching technologies and their role in forming social competencies. Observation, surveys, and pedagogical experiments were used as research methods. The results show that active teaching technologies significantly improve students' communication, cooperation, social activity, and responsibility skills. The conclusions justify the necessity of implementing active teaching technologies widely in modern education.

Keywords: active learning technologies, social experience, personality, pedagogical process, social competence, interactive learning.

Аннотация: В статье на основе модели IMRAD рассматривается педагогическое значение активных технологий обучения в развитии социального опыта личности. Исследуются теоретические основы активных технологий обучения и их влияние на формирование социальных компетенций. В качестве методов исследования использованы наблюдение, анкетирование и педагогический эксперимент. Результаты показали, что активные технологии обучения способствуют развитию навыков общения, сотрудничества, социальной активности и ответственности обучающихся. В выводах обоснована необходимость широкого внедрения активных технологий обучения в образовательный процесс.

Ключевые слова: активные технологии обучения, социальный опыт, личность, педагогический процесс, социальная компетентность.

KIRISH

Zamonaviy ta'lim tizimi shaxsni faqat bilim bilan qurollantirish emas, balki uni ijtimoiy hayotga tayyorlashni ham asosiy vazifa sifatida belgilaydi. Jamiyatning tezkor rivojlanishi shaxsdan muloqotga kirishish, jamoada ishlash, ijtimoiy mas'uliyatni his etish va mustaqil qaror qabul qilish kabi ko'nikmalarni talab etadi. Shu nuqtayi nazardan, shaxsning ijtimoiy tajribasini rivojlantirish ta'lim jarayonining muhim tarkibiy qismi hisoblanadi.

An'anaviy o'qitish usullari ko'proq bilim uzatishga yo'naltirilgan bo'lib, o'quvchining ijtimoiy tajribasini yetarli darajada shakllantira olmaydi. Faol o'qitish texnologiyalari esa ta'lim oluvchini jarayonning faol ishtirokchisiga aylantirib, ijtimoiy tajribaning tabiiy shakllanishiga imkon yaratadi. Ushbu maqolaning maqsadi faol o'qitish texnologiyalarining shaxs ijtimoiy tajribasini rivojlantirishdagi pedagogik ahamiyatini ilmiy asoslashdan iborat.

TADQIQOT METODOLOGIYASI

Tadqiqot jarayonida quyidagi ilmiy-pedagogik metodlardan foydalanildi:

- ilmiy adabiyotlarni tahlil qilish;
- pedagogik kuzatuv;
- so'rovnoma;
- tajriba-sinov ishlari;
- natijalarni statistik tahlil qilish.

Tajriba umumta'lim muassasasida o'tkazilib, unda faol o'qitish texnologiyalari (guruhli ish, muammoli ta'lim, rolli o'yinlar, loyihaviy faoliyat) qo'llanildi. Tadqiqotda o'quvchilarning ijtimoiy tajribasi muloqot madaniyati, hamkorlik ko'nikmalari va ijtimoiy faollik mezonlari asosida baholandi.

NATIJALAR

Tajriba-sinov natijalari faol o'qitish texnologiyalaridan foydalangan guruhlarda quyidagi ijobiy o'zgarishlar kuzatilganini ko'rsatdi:

- o'quvchilarning muloqotga kirishish faolligi oshdi;
- jamoada ishlash ko'nikmalari rivojlandi;
- ijtimoiy mas'uliyat va tashabbuskorlik kuchaydi;
- muammoli vaziyatlarda mustaqil qaror qabul qilish qobiliyati shakllandi.

So'rovnoma natijalari faol o'qitish texnologiyalari qo'llanilgan darslar o'quvchilar tomonidan yuqori baholanganini ko'rsatdi.

MUHOKAMA

Olingan natijalar faol o'qitish texnologiyalari shaxs ijtimoiy tajribasini rivojlantirishda samarali vosita ekanini tasdiqlaydi. Ushbu texnologiyalar o'quvchini passiv tinglovchidan faol subyektga aylantiradi. Natijalar Dewey, Vygotskiy va Kolbning tajribaviy va ijtimoiy o'rganish nazariyalari bilan uyg'un keladi. Shu bilan birga, pedagogning metodik tayyorgarligi faol o'qitish texnologiyalarining samaradorligini belgilovchi muhim omil ekanligi aniqlandi.

XULOSA

Xulosa qilib aytganda, faol o'qitish texnologiyalari shaxsning ijtimoiy tajribasini rivojlantirishda muhim pedagogik ahamiyatga ega. Ular o'quvchilarda ijtimoiy

kompetensiyalarni shakllantirib, ularni jamiyat hayotiga tayyorlaydi. Zamonaviy ta'lim tizimida faol o'qitish texnologiyalarini keng joriy etish ta'lim samaradorligini oshirishning muhim sharti hisoblanadi.

FOYDALANILGAN ADABIYOTLAR RO'YXATI (20 TA):

1. Azizxo'jaeva N.N. Pedagogik texnologiyalar va pedagogik mahorat. – T., 2018.
2. Abdullaeva M. Pedagogik texnologiyalar nazariyasi. – T., 2020.
3. Bepalko V.P. Pedagogika i tekhnologii obucheniya. – M., 2017.
4. Dewey J. Experience and Education. – New York, 2015.
5. Klarin M.V. Innovatsionnye pedagogicheskie tekhnologii. – M., 2019.
6. Kolb D. Experiential Learning. – London, 2018.
7. Vygotsky L.S. Mind in Society. – Cambridge, 2016.
8. Johnson D., Johnson R. Cooperative Learning. – Boston, 2016.
9. Rogers C. Freedom to Learn. – New York, 2016.
10. Piaget J. The Psychology of the Child. – London, 2017.
11. Saidahmedov N. Pedagogik texnologiya va innovatsiya. – T., 2018.
12. Muslimov N. Pedagogik kompetensiya asoslari. – T., 2019.
13. Mahmudov M. Shaxs va ta'lim. – T., 2020.
14. G'ofurov Z. Ta'limda interaktiv metodlar. – T., 2021.
15. To'xtasinov O. Faol ta'lim metodlari. – T., 2021.
16. Slastenin V.A. Pedagogika. – M., 2020.
17. Zimnyaya I.A. Pedagogicheskaya psikhologiya. – M., 2018.
18. UNESCO. Education for Social Development. – Paris, 2019.
19. Komenskiy Ya.A. Buyuk didaktika. – T., 2016.
20. Babadjanov A. Zamonaviy ta'lim metodlari. – T., 2019.